

Moro. Muu pyyretti nii kauniist kirjottama raporttii meiti matkasts, et ei mää ”uskaltant” kieltäytyy. Kirjakielt mää ei ossaa, ni et söhellän omal tavallan.

Meitin matkan pääkohre ol Puolan Slawa, mis järkättii tän vuore FICC-ralli, eli kansai väline karavaanarie kokoontumine. Mut lährettii pari viikkoo etuajas, ni et kerittii kattel matka varrel kohte, maisemii, nähtävyyksii ja hautuumaitki.

Mää heitä tähä alkuu väliviivoil matkareiti eksymissii lukuu ottamat, ja heittele sit kommenttii sielt sun täält, eli et jos tei haluut kartast seurat, mist mihi suuripiirtei kuljettii: Salo-Helsinki-Tallinna-Pärnu->Riiga-Jurmala-Liepaja->Klaipeda-Nida-Siauliai-Kaunas-> Suwalki-Oltztyn-Elblag-Malbork-Kwidzyn-Grudziadz-Znin-Gniezno-Poznan-Wolsztyn-Wijewo-Slawa-Zielona Gora-Swiebodzin->Frankfurt Oder-Rostock-Helsinki-Salo. Tost ku laskee yhtee, ni kilometrei kertys autoje mittarii hyvin kohtuullise 3000 km muutamaa päivää vail kuukaure reissust, eli mei tykättii enemmänä katel ku ajel. Johtoautoo vaihreltii tasasin väliajoi ja takaant tuleva tietty anto radiopuhelimel ”hyvii ohjeit” erel ajaval, heh heh. Toi erel kerrottu matkareitti ei ollu valmiiks suunnitelt eikä aikataulutet, ol vaa muutama kohde, mis haluttii käyr. Muute reitti katottii ain ”aamupalaveris” enne starttii.

Viro ol molemmil autokunnil sen verra tuttu, et siint hujellettii Via Balticaa suuraa läpitte, Pärnus vaa topattii ruokatäydennyst ottamaa. Ain ens alkuu ulkomail hämmentää ku poikkee ruokakauppaa ja näkkee notkuva viini- viinahyllyt. Mut sihe tottuu, tottuis varmaa Suomeski, mut mei ollaa tääl pohjolas nii sanotust ”erilaisii nuorii”. Ei siint sit enempää, heittäytyy pia politiika puolel. Vaiks me hämmennyttiinki, ni etupääs ruokkaa silti ostettii ja hintatason purutus Suomee nähre näky jo heti täs kohtaa.

Riikaa saak pyhkästii ensimmäeks yöks. Leiri löyty yhre ”kunniakierrokse” jälkkee iha kaupungi kyljest, (Riga City Camping). Siisti paik, hyvät palvelut. Paikast ol vajaa kilometri pääs bussipysäk, mist pääs kiertojelul, ja simmosse meiki tietty noustii ja hypätti pois keskustas, ku kiertojelulippu o voimas koko päivä. Käyttii kattastamas rauttieasema vieres oleva kauppahalli, ja tavaraa ol hyllyt täys ja joka lähtöö. Jottai kääntyy sielt naisväel tarttus mukkaanki. Keskustan katui aikas ku tallatti, ni rupes tietty mahat kurnimaa. Päätettii maistaa paikallist murkinaa ja poikettii semmottee pikku ravinteli. Tilaus ja juomat tulivakki vilkkaast pöyttää, ni et smool tookki (smal talk) voi jatkuu. Ruoka ite näämmä tehtii vasite, ku kest melkose tovi, ennenku saattii nenä al. Mut kannat orottaa, hyvää ol ja riittäväste. Viimene pala ku men kurkust alas ni huomattii, et jumankaut, ny se viimone kiertojelubussi lähtee juur. Sen pysäkki ol noi sara metrin pääs. Meijä mamma ku o aikast vikkelläkinttune, ni hää läks erelt kipittämää pysäkil ja ol pamauttan ens selväl suomenkielel, et meittii tulee kolm lissää, älä läh viel. Ei menny peril, mut sit hiukka enklantilaisemmal murteel kuski ymmärs et jottan tars venat, ja mei kerittii ku kerittiinki ”hihtää” samaan bussii. Tot maar muitaki kulkuneuvoi olis ollu, mut ku se bussi ol jo maksettu.

Toine pien episodi Riikas kävi, ku mei olttii mamman kans palaamas leiripaika lähel olevast kauppast täyrentämäst ruokvarastoo, ni siin välis ol semmone sisäurheilukeskus, minkä yks seinä ol teht nurmikkorinteeks ja siin ol arviolt 12-15 metrii levviät portaas katol saakka. Tietty meijän pit uteliaisuuttan men kattomaa, mitä siel portaitten yläpääs oikke o, vaik siin naru oliki ja jottai ihme tekstii. Olttii sielt jo alastulos ku nähtii, et ei siel ylhääl ollu yhtikäs mittää, ni jostaki meiti selkie taa ilmesty semmone kaksimetrine valkpaitane musthousune ”gerberos”, radiopuhelin käres ja kuuloke korvas, et ei tän saa tul. Ei hää kumminkaa ollu paha, vissii ku huomast et kaks vanhaa kalkkist siin vaa laahustava muovikassit käres. Mut selvittämät jäi, mitä varte sin nii hito levviät portaas ol pitän rakenttaa.

Riikast meiti pit tehr veneretki Jurmalaa, mut sillo päiväl tuul nii kovi, et meikäläise viire milli tukka rupes kaatumaa vaaksuoraa, ni et ei menty suurel seläl seikkaloittemaa, nii ja ettei hyvä paikalline sapuska olis väärä kaut kehost poistunu. Käyttii rannalt päi ihastelemas Jurmalan hurjan pitkii hiekkarantoi sit ku jatkettii autoil matkaa kohre etelää. Voi ku sillo olis ollu lämmint ja aurinkoo....

Nii monet ku Riikas on käyny, ova kehuneet kaupungi kauneut, nii meikki tehreä. Siel kohtaava uus ja vanha rakennuskulttuuri. Sanon vaa et jos Aallo Alvar o huippuarkkiteht Suomes, mut kyl o Balttias ollu ussempi torellisii huipui, varsinki ku kattoo vanhoi rakennuksii. Jos kuka tahans sielpäi liikkuu, ni älkää jättäkä tutustumat Riikaa.

Matka jatku sit kohre Kuurin kynnäst. Klaipedast kynnäksen päähä o pikkane lauttamatk, mis o oma maksus, ja siint sit hiekkasärkkää pitki 54 km Nidaan, oikkee varsinaist ”tilkkutätkitiet”. Luultii et kaik ruuvit tippuva, ennenk ollaa peril, mut ainova ol allekirjottanee auto huussi ovi ku rupes retkottamaa, ja onneks ol kalupakki ja liimaa mukan, ni et saattii korjattuu. Naapuri Sun Ti ol pal pare, ei mittää häiriöö.

Vaiks tie ol kehno, ni siint huolimat meitin mielest ehdottomast tutustumise arvone paikka. Netist kannatta kattoo kynnäkse syntyhistoria, ni tietää mist o kysymys. Jos tykkää fillaroimiset, ni yllätys, yllätys, koko matka Nidast Klaipedaa o erilline hyvä kevyte liikentee väylä.

Leiripaikka Nidas o kauniis mäntymettäs, siisti paikka ja palvelut ok. Loosit oli ahtait ja oudoste rakennettu, puusto tietty tek oma maustees. Ahtaurest sen verra, et meitin toise autokunnan vieree parkkas auto 80 cm päähä, ni et turvaväleist ei pal piitattu. Onneks ei mittää sattunu.

Vierivä kivi ei sammaloidu, eli seuraavaa kohteeseen, mikä ol , ehkä yks maailma harvinaisuus, jonku matkaa Siauliain kaupungist pohjosee oleva Ristikukkula. Vaikuttava ja hiljentävä, suorastaa mykistävä paikka. Ei voinu isä tietää, mitä seurais, ku hää tyttärens vakavast sairaudest tervehtymise ilost vei ristin kyseise kukkulan pääl. Tää tapahtus joskus 1800-luvul. Sin rupes siunaantumaa ristei, varmaa ens samalaisest syyst, ja sit monist monist muist syist. Esimekiks meiti siel vierailles kolm viikkiparii vei sin oman ristin. Ristei siel o tänäpä suurii (n.4m ja pienii (n.5cm), ainaski satoi tuhansii, jos riittääkä.

Kukkulalt laskeuruttii etelään päi Kaunasii yöpymää, ihan keskustan kyljes oleval pienel leiripaikal (Kaunas Campinn). Paika hoitaja ol nuor kommia poika ja nii palveluaitis ku ihmine olla voi. Mammatt olivakki iha läppälläs ja määki tykkäsi. Kaunas ol kumminki vaa välietappi, ostoskeskukse (tosi länsimaist tasoo) käyttii varastoi täyrentämäs ja mammatt tutustus paikallisee hautuumaaha. Kaunei muovikukei kuulemma.

Edellee etelään, eli tavallas meitin pääkohdemaaha, Puolaan ja siel eka kaupunki, Suwalki.

Pongattii sielt EU-tuel rakennettu uus, iso, avara leiripaikka, pensasaidal rajatut loosit (n. 100 m2).

Koko reissun siistein ja hienoin paikka, kunhan pensaat viel kasvaa, nyt vast parikymmensenttissii. Maasto ol aivan tasane, väylät hiekkatiet, loosit nurmee. Ja me hetke aikkaa ainoot leiriläise.

Kaunist. Sääki hemmottel, 25 varjos ja iha tyyn. Sentähre meinattiiki, et ku tasast nurmee riittää

eikä tuul yhtää, ni pelataas sulkist. Ja eiku tuumast toimee. Peli meniki hyvi... siihe saakka, ku alkirjottanee oikkia takajala takareis paukat. Peli loppus ja kylmää kohoo ja kompressioo. Hoiroist huolimat reit ei voin yhtää laitta penkkii vaste, eli tarkot sitä, et autol ajo ei voinu eres harkita. Se

taas tarkot kartalukuvuoroo, ja seki seisten. Seuraava ongelma ol sit se, et mamma ol ajanu tätä

enne matkailuautoo vajaa viis kilsaa, eikä tykän yhtää, ja muutenki toist vuot tyyränny

automaattivaihteist henkilöpiili. Olik muit vaihtoehtoi. Juu, toise autokunna vaimo ol pal ajanu

matkailuautoo, ja homma kävis varmaa, mut mamma ol sitä mielt, et ei täs ny mittää vaimo vaihtoi ruvet tekemää, omil o pärjättävä.

Nii sit aamul kuski vaihtus ja matk jatku pohjospuolaa pitki kohre länttä. Ens alkuu näkys mamma rystyse oleva aika valkose, vallanki ku tietää et puolalaine liikennekulttuur ei ol kaikkei kauneippii

ja tiet monelt osi kappioi, paikatu ja urasii. Nii ja monen tien pääs oli keltane taulu mis ol musta

ympyrä ja siin taulus mainittu, kui mont henkke o täl tieosuurel liikentees kuollu ja kui mont

loukkaantunnu. Kaikkias Puolas kuolee liikentees yli 5000 henkilöö vuodes. Ei kauhhia

mairittelevaa ”alotteleval” kuskil. Mut kaikkest huolimat, ku mamma rupes muistamaa painaa

vaihtaes josku kytintäki, ni homma rupes sujumaa paremmi ja paremmi.

Pohjos Puola o kovi tasast maat, suurii viljavainoi, ei semmossii tilkui ku tääl, vaa satoje hehtaarie

aloi samaa viljalajii. Hevoset o hävint ainaki teilt liikkumast, ku vertaa 70-lukuu. Suurii traktoreit

varustettun kaksil kaksakselisil peräkärriil ja tosi isoi puimureit. Nii ja haikaroit, melkke joka

mutkas. Salkkaris ol jälkee artikkeliki semmoset pohjospuolaisest kyläst ku paapoo haikaroit. Menttii iha vierest. Olis poikettu, ku olis tieretty. Toissee paikkaa poikettii, Hitleri sora-aikassee Sudenpesää, ”Lyyli” (navigaattori) ohjas semmosel iha pienel tiel, ens olttii hiuka, mennääk ollenkaa, mut sin men henkilöauto erel, ni ei ku perään. Kolm kilometrii semmost kärrypolkuu, suorakaitee muotosist kivist aikanas tehty, mut suurimmalt osin rikki, suuri vesiprunnei, puuksat ropis pitki kylkii. Arvakkaa, jos uurel kuskil rupes keittämää. Löyrettii lopult iso betonipunkkeri, joku Suden Pesä esikartano. Se riit. Sen ajetun tienpätkä jälkee kaik nel ol sitä mielt, et hittoo Hitleri, jatketaa matkaa. Sit positiivine ylläri. Nimittäi sata metrii etteenpäi samaa mukulatiet, ja siin ol hyvä asfalttatie, halvatun lyyli huijas meitit kinttupolkuu pitki. Sen jälkkee kaik mukulakivitiet ol hitlerin teit.

Se, mikä mei tierettii, ol Elblag’is oleva kanava, mis laivaa kuljetettaa kannakse ylitte kiskoi pitki. Tai olttii tietävinäs. Ku päästii paikan pääl, piene harharetke jälkkee, ni totuus paljastu. Kanavast ol jäljel pikkane noro pohjal, jottai vetolaittee ossii ja kiskon päät. Kanava o ollu pari vuot remontis. Ei sit tullu siitäkää laivamatkast mittää, vaik ny olis ollu tyyn ja hellesää.

Ei muut, ku mamma rattii, autot ympärä, ja menoks. Ruvettii laskeutumaa pohjosest eteläänpäi. Täst Slawaa saak ei oikiastas sen kummempaa kerrottavaa ol, et jos heittelen muutaman sanan leiripaikoist. Ensinnäki mei olla molemmat semmosii autokuntii ku yövytää sataprosenttisest virallisil leiripaikoil. Kaikkistas olttii kolmestois eri leiris, Latvias, Liettuas Puolas ja Saksas. Sanoisin, et Balttian maat ja Puola oliva periaatteltas saman tapasii, palveluallttius tyydyttäväst kiitettävään, paitsi yks paik Latvias, mis uussii tulevii matkailijoit ei katottu puoleenkaa, jaettii kaljaa vaa. Haettii lähelt toine leiripaik, mis sit kaunis flikka tul vastaa jo ennen ku kerkis autost alas. Toiminta o suhteellise vapaat, kuittei ei kaikis paikois kirjoteltu, nimi vihkoo ja rahat pois. Suihkut ja vessat vapaas käytös, lämmin vesi kaikis paitsi yhres paikas, seki vissii teknise vian tähre väliaikasest. Siisteys sit o hyvä vaihtelevaa, jos arvoi 0-10, ni vaihteluväli o jossai 2-9. Hinnat hyvin kohtuullisii Suomee verrate. Saksan jätin sen verra eriksee, ku siel ol kaik lukkojen takan, vessat ja suihkut ja sähköt. Eikä suihkus lutrattu nii kaua ku ite ehkä olis halunnu. Saksalaist täsmällisyyt nääs. Siisteys huippuluokkaa.

Slawa ol sit meiti piremp pysährys, toist viikkoo. 79. FICC-ralli (Fédération Internationale de Camping, Caravanning et Autocaravaning) Kaukasimmat osallistujat tais ol Taiwanist ja Kanadast. Kaikkistas 480 autokuntaa, paristkymmenest eri maast. Ni et kielkylpyi olis ollu tarjol, ku ols vaa osant kylpee. Avajaispäivän ehtool ol ohjelmateltas aivan fantastine puolalaine kansantanssiesitys. nuorii taitavii tanssijoi, vauhdikast polkan tapast rytmii, upeit kuvioit, ja jos olis viel heitin siin tanssies esittäjä lauluje sanat ymmärtän, nautinto olis ollu enemmänä ku täydelline. Joka päivä ol jottai tutustumisii ympäristöä ja läheisii kaupunkeihi, eri maksust tietty, ja illat ohjelmaa ohjelmateltas ja omil leiripaikoillast eri maitte järjestämii iltoi perinneruokinee ja juominee. Pääs siel ohjelmateltas tanssimaanki. Viimest edellisil illal, ku ol jo pimmiä, leiripaika uimarannal järjestettii ilotulitus, ja se ol ainaski mun ja meijä mamman mielest kommiain, mitä eläissän ollaa luonnos nähty. Kiitos Puola.

Meijä suomalaisleiripomot arvostel aika kärkevil sanoil puolalaissii järjestäjii ja järjestelyi, mut ei järjestelyt tämmössii tavallisii karavaanareit häirinny, lukuuoittamat alkujärjestäytymist, ku meiti ajoneuvot ahdettii melkei kylki kylkee. Turvaväli ol Puolas outo sana millää kielel. Loppu hyvä kaik hyvä.

Ralli loppu ja meitin kahren piili ol aika ruvet suuntaamaa simmot varovaste kottii päi. Täsä kohre muute allekirjuttanee kont ol senverra peräytyn, et ku pist tyyny takapuole al ni pysty tyyräämää autoo. Mää oli kuulevinan hanttimiehe paikalt piene huokaukse.

Enste kummiski, jumalissii ku ollaa, ol tarkotus käyr Jeesust tervehtimäs. Se käviki hyvä, ku sattus olemaa iha reiti varrel, Swiebodzin’is. Eli se o, kuulemma lahjotusrahoil, rakennettu 43 metrii korkkia valkone patsas, joka kattoo kaupunkii päi ja käre ova simmottii levälläs, niiku siunausasennos. Korkeus viel korostuu, ku se o muutama metri korkusel jalustal ja mäen pääl. Itte asia ”kohtalaise” vaikuttava näky.

Siit sit suunnattii Saksan puolel, ja siel kahre vietety yön jälkee saavuttii Rostockii, mist meiti ol buukat paatti Suomee, Vuosaaree. Rostocki satamast pari kommenttii. Menttii, niiku meiti tapan on, ajois satama-alueel ja tehtii viel läheises putiikis viimose ostokse. Paati lähtöaik ol aamul 5.30 Joku ol meiti antan ymmärtää, et paattii ruvetaa lastaamaa heti klo 24 jälkee. Sen tähre olttii tärrälläs sit, et päästää äkkii laivaa ja nukkumaa. Mut ain ei käy, niiku haaveillaa. Paperit saattii kunntoo terminaalis hyvis ajoi, mut sit orotettii ja orotettii, ei uskaltan ruvet nukkumaa, ku ei tietänt kosk tarvii piilei siirtää. Puol neljält sit rupes keltaliiviukko huitomaa, et tänppäi. Sit päästii Paati vieree, mut taas meno töppäs. Tunt orotust viel lissää. ”Tunti vain”, sanoo joku laulus, mut meitin tunti ol pirun pitk. Eli puol viis sit päästii paatti. Kiusallist. Saksalaist täsmällisyyt vai. Tää tarina o täs. Tuhanne kiitokse naapuriautokunnal unohtumattomast matkast ja ihanast matkaseurast. Ilma teittii me ei ols reissuu teht ollenkaa, ja se ols ollu taitamattoma suur vahinko. Matkailu avartaa.

Hannele ja Keijo, fölis Hanna ja Ilkka